

JU NESBE

KRALJEVSTVO

S norveškog prevela
Jelena Loma

■ Laguna ■

Naslov originala

Jo Nesbø

KONGERIKET

Copyright © Jo Nesbø, 2020

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

This translation has been published with the financial support of NORLA.

N O R L A

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

KRALJEVSTVO

Prolog

Bilo je to onog dana kada je stradao Dog.

Ja sam imao šesnaest godina, Karl petnaest.

Nekoliko dana pre toga tata nam je pokazao lovački nož kojim sam ga ubio. Imao je široko sečivo koje je blistalo na suncu i žlebove na stranama. Tata nam je objasnio kako žlebovi služe da se niz njih sliva krv dok kasapiš plen. Karl je već tada prebledeo, a tata ga je pitao da li će mu opet pozliti. Mislim da se zbog toga Karl zarekao da će uloviti nešto, bilo šta – i iskasapiti ga – iseckati ga na proklete komadiće, kad je to već tako važno.

„A onda ću ga ispeći i svi ćemo da jedemo“, rekao je dok smo stajali ispred ambara, ja zaronjen u motor tatinog kadilaka devil.

„On, mama, ti i ja. Može?“

„Može“, rekoh vrteći razvodnik da otkrijem tačku paljenja.

„A biće i za Doga“, rekao je. „Biće dovoljno za sve.“

„Nego šta“, rekoh.

Tata je Dogu dao to ime zato što, kako je tvrdio, u brzini nije uspeo da smisli ništa bolje. Ja pak mislim da je obožavao to ime. Bilo je baš kao i on – saopštavalo je samo ono što je krajnje neopodno, a i bilo je toliko američko da je moralo biti norveško. A obožavao je i tu životinju. Podozrevam da je više cenio društvo tog kera nego bilo kojeg ljudskog bića.

Naše planinsko imanje nema mnogo toga, ali ima pogled i pasišta, što je bilo dovoljno da ga otac proglasi svojim kraljevstvom. Sa svog stalnog položaja pored kadilaka gledao sam kako Karl dan za danom odlazi s tatinim kerom, tatinom puškom i tatinim nožem, sve dok ne postanu tačkice na golom brdu. Ali nikad nisam čuo pucanj. Kad bi se vratili, Karl bi uvek rekao da nije video nijednu pticu, a ja bih očutao iako sam video snežnice kako u jatima odleću sa padina planine u pravcu u kojem su otišli Karl i Dog.

A onda sam, jednog dana, konačno čuo pucanj.

Poskočio sam i udario glavom o donju stranu haube. Obrisao sam ulje sa prstiju i pogledao ka žbunju na brdu dok se zvuk i dalje kotrljao, poput grmljavine, ka selu dole, uz Budalsko jezero. Posle deset minuta ugledah Karla kako trči prema imanju. Usporio je kada je shvatio da ga mama i tata mogu spaziti iz kuće. Sa njim nije bio Dog. A ni puška. Shvativši, valjda, već tada šta se dogodilo, pođoh mu u susret. Kada me je ugledao, okrenuo se i polako krenuo u pravcu iz kojeg je došao. Kada sam ga sustigao, videh da su mu obrazi vlažni od suza.

„Pokušao sam“, zajecao je. „Uzletele su pred nama, bilo ih je baš mnogo, nanišanio sam, ali jednostavno nisam mogao. Ali hteo sam da čujete da sam bar pokušao, pa sam spustio cev i opalio. Kada su se ptice razbežale, pogledao sam dole i video da Dog leži na zemlji.“

„Mrtav?“, upitah.

„Nije“, odvrati Karl zaplakavši još jače. „Ali... umire. Ide mu krv na usta, ali nema više oči. Samo leži i cvili i trese se.“

„Požuri“, rekoh.

Potrčali smo, i posle nekoliko minuta ugledah kako se nešto mrda u žbunju. Rep. Dogov rep, nanjušio je da dolazimo. Stali smo iznad njega. Pseće oči su izgledale kao žumanca kad se razliju.

„Gotov je“, rekoh, ali ne zato što sam iskusan veterinar kao što su tobož svi kauboji u svakom vesternu, već zato što mi, čak i kad bi Dog kojim čudom preživeo, život slepog lovačkog psa nije izgledao vredan življenja. „Moraš da ga ubiješ.“

„Ja?“, uzviknu Karl ne verujući da sam uopšte predložio da on, Karl, ubije bilo koga.

Pogledah ga. Svog malog batu. „Daj mi nož“, rekoh.

Pružio mi je tatin lovački nož.

Jednu ruku sam spustio Dogu na glavu. Liznuo mi je podlakticu. Onda sam ga uhvatio za kožu na vratu i prerezao mu grlo drugom rukom. Međutim, učinio sam to previše oprezno, ništa se nije desilo, Dog se samo trznuo. Tek iz trećeg pokušaja sam zasekao kako treba. Bilo je kao kad prenisko zasečeš tetrapak soka, krv je pokuljala kao da je samo čekala da je neko oslobodi.

„Eto“, rekoh bacivši nož u žbun. Posmatrao sam krv kako ističe u potocima pitajući se da li mi je šiknula i po licu, jer sam osetio da mi se nešto toplo sliva niz obraz.

„Plačeš“, reče Karl.

„Nemoj da kažeš tati.“

„Da si plakao?“

„Da nisi mogao da ubiješ... da ga dokrajčiš. Ja ću reći da smo rešili da tako mora da bude, ali da si ga ti dokrajčio. Važi?“

Karl klimnu. „Važi.“

Poneo sam mrtvog psa preko ramena. Bio je teži nego što sam očekivao i stalno je spadao. Karl mi je ponudio da ga on nosi, ali videh mu olakšanje u očima kada sam odbio pomoć.

Spustio sam Doga ispred rampe od ambara i ušao u kuću po tatu. U povratku sam mu izložio dogovoreno objašnjenje. Nije mi ništa rekao, samo je čučnuo pored svog kera i klimnuo kao da je donekle i očekivao da se tako nešto desi, kao da je to nekako bila njegova krivica. Zatim je ustao, uzeo pušku od Karla i poneo mrtvog Doga ispod mišice.

„Za mnom“, rekao je pošavši uz rampu ka tavanu za seno.

Spustio je Doga na seno i ovog puta kleknuo, pognuo glavu i počeo da mrmlja nešto što je zvučalo kao neki američki psalam koji je naučio. Posmatrao sam oca, čoveka kog sam viđao svakog dana svog kratkog života, ali nikad takvog. Raspao se.

Kada se ponovo okrenuo prema nama, još je bio bleđ, ali mu usne više nisu drhtale, a u očima je opet imao onaj odlučni mir.

„Ostali smo mi“, rekao je.

I to je bilo to. Iako nas tata nikad nije tukao, Karl se šćućurio pored mene. Tata je pogladio cev puške.

„Koji je od vas dvojice...“, tražio je prave reči gladeći cev, „prekloao mog kera?“

Karl je treptao izbezumljen od straha. Onda je zinuo.

„Karl“, rekoh. „Ali sam mu ja rekao da mora tako, da mora on sam da ga dokrajči.“

„Stvarno?“ Tata je gledao čas u Karla, čas u mene. „Znate, duša me boli. Boli me, ali me bar jedno teši. A znate li šta?“

Čitali smo, pošto nije trebalo odgovarati na takva tatina pitanja.

„Teši me što imam dva sina koji su se danas pokazali kao pravi muškarci. Preuzeli su odgovornost i prelomili. Prokletstvo izbora – znate li šta je to? Nije to sam izbor, nego muka da ga doneseš. Kad znaš da ćeš, ma šta odlučio, svejedno provoditi besane noći mučeći sebe pitanjem da li je to bio pravi izbor. Da li da pustite Doga da živi u mukama, ili da ga dokrajčite i budete njegove ubice. Potrebna je prava hrabrost da ne utekneš pred takvim izborom.“ Krenuo je velikim šakama ka nama. Jednu je spustio pravo na moje rame, drugu je malo podigao da je spusti na Karlovo. Nastavio je drhtavim glasom putujućeg propovednika Armanda: „A sposobnost da ne odaberemo liniju manjeg otpora, već moralno uzvišeniju stvar, odvaja nas, kao ljude, od životinja.“ Oči su mu ponovo zasuzile. „Skrhan sam bolom, ali sam strašno ponosan na vas, momci.“

Nije to bilo samo tatino najpotresnije, već verovatno i najrečitije obraćanje nama. Karl se rasplakao, a moram priznati da je i meni zastala knedla u grlu.

„Idemo sad da kažemo mami.“

Nismo se radovali tome. Svaki put kada bi tata zaklao jare, mama bi otišla u dugu šetnju i vratila se crvenih očiju.

Na putu do kuće tata me je zadržao i pustio da Karl malo odmakne.

„Pre nego što mama čuje zvaničnu verziju, valjalo bi da malo bolje opereš ruke“, rekao je.

Pogledao sam ga, spreman da prihvatim posledice. Međutim, izraz lica mu je bio blag i pomirljiv. Pomilovao me je po potiljku. Nikad ranije to nije uradio, bar ne da ja pamtim. I nikad posle toga.

„Znaš, Roju, ti i ja smo slični. Čvršći smo od onih kao što su mama i Karl. Zato moramo da ih štitimo. Uvek. Razumeš?“

„Razumem.“

„Mi smo porodica. Imamo jedni druge i nikog više. Prijatelji, devojke, komšije, selo, država – sve to je samo iluzija koja ničemu ne vredi kada je stvarno važno. Tada smo sami protiv svih, Roju. Sami protiv ama baš svih. Razumeš?“

„Razumem.“

PRVI DEO

1

Prvo sam ga čuo, pa tek onda ugledao.

Karl se vratio. Ne znam zašto sam se setio Doga, bilo je to pedeset godina, ali valjda sam podozrevao da je razlog za batin naprasni i nenajavljeni povratak bio isti kao i onda. Isti kao i uvek. Trebala mu je pomoć velikog bate.

Izašao sam pred kuću i pogledao na sat. Bilo je pola tri. Poslao mi je poruku na mobilni – samo toliko – rekao je da stižu do dva. Ali moj mali bata je uvek bio optimista, uvek je obećavao malo više nego što bi mogao da ispuni.

Razgledao sam predeo, ono malo predela što je virilo iz oblaka poda mnom. Naspram kanjona dizala se padina brda kao ostrvo iz sivog mora. Gore, pri vrhu, vegetacija je poprimala jesenje crvenkaste tonove. Nada mnom je nebo bilo plavo i čisto kao oči mlade devojkice. Vazduh je bio čist, svež, zapekao bi mi pluća ako prejako udahnem. Činilo mi se da sam sasvim sam, da imam čitav svet za sebe. Dobro, ne baš preveliki svet, samo planinu Ararat i imanje na njoj. Ponekad bi se turisti popeli uz serpentine od sela tražeći lep vidikovac, pa bi završili pred mojom kućom. Onda bi se često iznenadili otkud tu nekakva farma. Magarci su valjda mislili da farme postoje samo u ravnicama – široke njive, predimenzionirani ambari i ogromne, ukrašene kuće. Ne znaju

oni kako jedna planinska oluja može da udesi krov kuće, niti koja je muka zagrejati veliku prostoriju kada ledeni vetar duva kroza zidove na minus trideset. Ne znaju oni koja je razlika između ravničarskog i planinskog sela, da je imanje u planinama pašnjak za stoku, pusto kraljevstvo, ali mnogo puta veće od neozbiljnih žitnih predela u ravnici.

Živeo sam tu sâm već petnaest godina, ali sada se tome bližio kraj. Dole, u oblacima, brundao je i režao motor V8. Po zvuku sam zaključio da je već prošao Japansku okuku pri sredini uspona. Vozač je dodao gas, opustio, skrenuo uz okomitu okuku, zatim ponovo dodao gas. Bio je sve bliže i bliže. Čulo se da ne vozi tuda prvi put. A kada sam već počeo da razabiram nijanse u zvuku motora, duboke uzdahe pri prelasku u veću brzinu, dubok bas svojstven samo kadilaku pri nižim brzinama, znao sam da stiže devil. Isti kao ona tatina velika crna limuzina. Pa naravno.

I zaista, iz Kozje okuke se promolila besna rešetkasta čeljust devila. Crnog. Ali nešto novijeg godišta, recimo osamdeset peto. Ali ga je pratio isti onaj zvuk.

Auto mi je prišao. Spustio se prozor sa vozačke strane. Ponađah se da se ne vidi koliko mi jako srce bije u grudima. Koliko smo pisama, SMS poruka i mejlova razmenili za sve te godine, koliko telefonskih razgovora? Ne mnogo. Pa opet, da li je prošao ijedan dan a da se ne setim Karla? Teško. Ali draže mi je bilo da mi nedostaje nego da ga vadim iz govana. Prvo što sam primetio na njegovom licu bile su godine.

„Izvinite, gazda, da li je ovo imanje čuvene braće Opgard?“

Iscerio se. Uputio mi je onaj svoj topli, divni, neodoljivi osmeh i sve one godine nestadoše iz njegovog lica i iz kalendara, svih petnaest otkako smo se poslednji put videli. Ali bilo je u njegovom pogledu i nekog opreza, kao kad proveravaš temperaturu vode pre nego što uskočiš.

Nije mi bilo do smejanja. Ne još. Ali nisam odoleo.

Otvorio je vrata. Raširio je ruke i ja mu padoh u zagrljaj. Nešto mi govori da je trebalo da bude obrnuto, da ja – stariji brat – dočekujem raširenih ruku mlađeg batu povratnika. Međutim,

---

u nekom trenutku je podela uloga između Karla i mene postala nejasna. Prerastao me je, telesno i duhovno, i on je vodio glavnu reč, bar u prisustvu drugih. Zažmurio sam, stresao se i drhtavo, duboko udahnuo miris jeseni, kadilaka i mog malog bate. Mirisao je na nekakav muški parfem, ako se to tako zove.

Sad su se otvorila i vrata na suvozačkoj strani.

Karl je opustio zagrljaj i poveo me oko goleme haube i žene koja je stajala na drugoj strani, okrenuta prema dolini.

„Ovde je baš lepo“, rekla je. Bila je sitna, krhka, ali joj je glas bio dubok. Imala je jak naglasak i omanula je intonaciju, ali rekla je to na norveškom. Zapitah se da li je celim putem vežbala tu jednu rečenicu da je izgovori, bilo da stvarno to pomisli ili ne, kako bi ostavila povoljan utisak na mene, hteo ja to ili ne. Zatim se okrenula prema meni i osmehnula. Prvo mi je zapalo za oko njeno belo lice. Ne blede, već belo kao sneg koji reflektuje svetlost i briše skoro sve konture. Zatim sam primetio i da joj je na jednom oku kapak dopola spušten, kao roletna, kao da se jednoj njenoj polovini strašno spava. Ali druga polovina lica izgledala je sasvim budno. Pod kratkom vatrenoriđom kosom posmatralo me je jedno živo smeđe oko. Nosila je crn kaput, jednostavan i neukrojen, a ni pod njim nije bilo nagoveštaja bilo kakvih oblina, samo crna rolka koja je virila preko kragne kaputa. Sveukupno, moj prvi utisak je bio da liči na žgoljavog dečacića sa crnobeke fotografije kojem su naknadno obojili kosu. Karl je oduvek bio ženskaroš, pa sam, da budem iskren, bio pomalo iznenađen. Bila je slatka, simpatična, nije stvar u tome, ali nije bila ono što se u našem kraju nazivalo *mačkom*. Još se smeškala, a pošto joj se zubi nisu razlikovali od tena, to znači da su i oni bili beli kao sneg. I Karl je imao blistave zube, oduvek, za razliku od mene. Zezao me je da su njegovi izbeleli na suncu pošto se mnogo više osmehivao od mene. Možda su se tako i našli – po belim zubima. Kao u ogledalu. Naime, iako je Karl bio visok, širokih pleća, plavokos i plavook, odmah sam prepoznao sličnost. Što bi se reklo, afirmativni stav prema životu. Optimizam, spremnost da vide ono najbolje u ljudima. U sebi i u drugima. Doduše, nju tada još nisam poznavao.

„Ovo je...“, poče Karl.

„Šenon Alejn“, prekinula ga je onim svojim kontraaltom i pružila mi šaku tako sićušnu da je to bilo kao da sam se rukovao s kokošijom nožicom.

„... Opgard“, ponosno dodade Karl.

Šenon Alejn Opgard želela je da se rukuje duže nego ja. I u tome sam prepoznao Karla. Nekima se, više nego drugima, žuri da ih drugi zavole.

„Džetleg?“ upitah i smesta se pokajah. Bilo je glupo da ih to ja pitam. Znao sam, naravno, šta je džetleg, ali i Karl je vrlo dobro znao da u životu nisam mrdnuo iz svoje vremenske zone, pa da mi njihov odgovor i ne bi mnogo značio.

Karl odmahnu glavom. „Doleteli smo prekjuche, pa smo čekali da auto stigne brodom.“

Klimnuh pogledavši registarske tablice. MC. Monako. Egzotično, ali nedovoljno egzotično da mu ih zatražim kad se bude preregistrovao u Norveškoj. U kancelariji na benzinskoj pumpi imao sam istekle tablice iz Francuske Ekvatorijalne Afrike, Burme, Basutolanda, Britanskog Hondurasa i sa Džohora. Bila je to ozbiljna kolekcija.

Šenon pogleda u Karla, pa u mene, pa opet u njega. Ne znam zašto, valjda ju je radovalo što vidi Karla kako se smeje zajedno sa svojim starijim bratom i jedinim bliskim rođakom, što je pustio i onaj nagoveštaj napetosti koji je isprva bio tu. Što je Karl dobrodošao, što su oboje tu dobrodošli.

„Hoćeš li da povedeš Šenon u obilazak dok ja odnesem kofere u kuću?“ upita Karl otvarajući prtljažnik koji je tata zvao trunk.*

„Trebaće nam otprilike isto vremena koliko i njemu“, promrmljah Šenon koja je pošla za mnom.

Zaobišli smo kuću i prišli ulaznim vratima na severnoj strani. Zašto tata nije stavio vrata na stranu na kojoj su put i prilaz kući, da budem iskren, ne znam. Možda je želeo da prvo što ugleda

---

* Engl.: *trunk*. (Prim. prev.)

kad ujutru izađe pred kuću budu pasišta. Ili je hteo da sunce greje kuhinju, a ne predsoblje. Kada smo prešli prag, otvorih jedna od trojih vrata iz tog predsoblja.

„Kuhinja“, rekoh shvativši da unutra smrdi „užeglu mast. Zar je uvek tako smrdelo?

„Baš je slatka“, slagala je. Doduše, bio sam rasklonio krš i čak prebrisao, ali *slatka* teško da je bila. Razrogačenog oka – a možda i zabrinutog pogleda – otpratila je čunak od peći koji je prolazio na sprat kroz rupu na tavanici. Rupa je bila malo šira da se drvo ne zapali, i tako lepo isteterisana ukrug da je tata to proglasio ukrasnim stolarskim radom. U tom slučaju, ta rupa je, uz još dve okrugle u poljskom klozetu, bila jedini ukras na našem imanju.

Stisnuh dvaput prekidač ne bih li joj pokazao da ipak imamo struju.

„Da li si za kafu?“, upitah odvrćući česmu.

„Hvala, možda kasnije.“

Bar je naučila sve kurtoazne fraze.

„Karl će hteti“, rekoh otvarajući ormarić. Preturao sam i čangrljao dok nisam pronašao lonče za kafu. Ipak sam prvi put posle... posle mnogo vremena kupio svežu kafu. Samom mi je instant kafa bila sasvim dovoljna. Kad sam stavio lonče pod česmu, shvatih da sam iz navike pustio toplu vodu iz bojlera. I da sam se malo zacrveneo. Ali ko kaže da je instant kafa sa vodom iz bojlera napitak bednika? Kafa je kafa, a voda je voda.

Stavio sam lonče na ringlu, uključio šporet i prešao dva koraka do vrata jedne od dve prostorije između kojih je kuhinja bila kao u sendviču. Na zapadnoj strani nalazila se trpezarija koja se zimi nije koristila, već je služila kao tampon zona protiv hladnoće; zimi se ručavalo u kuhinji. Na istočnoj strani nalazila se dnevna soba sa bibliotekom, televizorom i zasebnom peći na drva. Na južnoj strani nalazio se jedini luksuz koji je tata sebi dozvolio, zastakljena terasa koju je tata nazivao porč,* a mama „zimska bašta“ iako je zimi, naravno, bila zatvorena i zabarikadirana kapcima. Ali leti bi tata tu seo da popije jedan ili dva badvajzera i sisa kesice duvana

* Engl.: *porch*. (Prim. prev.)

beri – i to su bili njegovi luksuzi. Po svetlo američko pivo morao je čak u grad, dok mu je srebrne limene kutijice američkog duvana slao rođak preko bare. Tata mi je još davno objasnio da se taj duvan razlikuje od dostupnog švedskog đubreta po tome što prođe nekakav proces fermentacije, a to se prepoznaje u ukusu. „Baš kao i kod burbona“, rekao bi tada, tvrdeći na Norvežani kupuju švedsko đubre od duvana zato što ne znaju za bolje. A ja sam znao za bolje, pa kad sam počeo da koristim duvan, koristio sam beri. Karl i ja bismo prebrojavali prazne flaše koje bi tata ostavio u prozoru. Znali smo da se mogao rasplakati ako popije više od četiri, a niko ne želi da gleda rođenog oca kako plače. Kad malo bolje razmislim, možda sam upravo zato retko pio više od jednog ili dva piva. Nisam želeo da plačem. Karl je pak bio srećan pijanac, pa mu takva ograničenja valjda nisu trebala.

Sve sam to stigao da pomislim, ali ništa nisam rekao naglas, dok smo se peli uz stepenice da pokažem Šenon veliku spavaću sobu koju je tata nazivao master bedroom.*

„Divno“, rekla je.

Pokazao sam joj novo kupatilo koje više nije bilo novo, ali je bilo najnovija prostorija u kući. Verovatno mi ne bi poverovala kada bih joj rekao da kao dečaci nismo imali kupatilo, da smo se prali u kuhinji vodom zagrejanom na peći. Da je kupatilo došlo tek posle nesreće. Ako je verovati onome što mi je Karl pisao, odrasla je na Barbadosu, u porodici koja je imala dovoljno novca da je pošalje na studije u Kanadu, pa sigurno nije mogla ni da zamisli kako je to kad deliš mutnu vodu za kupanje sa bratom dok zimi cvokoćete u koritu. A dok vaš otac, sasvim paradoksalno, pred kućom drži kadilak devil, jer se moraju imati dobra kola.

Vrata dečачke sobe očigledno su bila zapekla, pošto sam ih svoj-ski drmao dok se nisu otvorila. Zapahnuli su nas ustajao vazduh i uspomene, kao kad otvoriš ormar sa starom odećom na koju si sasvim zaboravio. Duž jednog dugačkog zida stajao je pisaći sto sa dve stolice, jednom do druge, ceo naspramni zid zauzimao je krevet na sprat. Pored njega je iz rupe u podu izvirao čunak od peći.

---

* Engl.: *master bedroom*. (Prim. prev.)

„Ovo je Karlova i moja soba“, rekoh.

Šenon klimnu ka krevetu na sprat. „A ko je spavao na spratu?“

„Ja“, rekoh. „Zato što sam stariji.“ Pređoh prstom preko prašine na naslonu jedne stolice. „Prebaciću danas svoje stvari ovamo, a vi uzmite veliku sobu.“

Pogledala me je preneraženo. „Ali, Roju, stvarno nema smisla...“

Trudio sam se da joj gledam u ono otvoreno oko. Nije li pomalo neobično što ima smeđe oči, a riđu kosu i kožu belu kao sneg?

„Vas je dvoje, ja sam jedan, nije nikakav problem. Dogovoreno?“

Još jednom je proletela pogledom po dečačkoj sobi. „Hvala ti“, rekla je.

Poveo sam je u maminu i tatinu spavaću sobu. Tamo sam dobro proветриo. Bilo da neko smrdi ili miriše, ja ne volim da udišem ničiji miris. Osim Karlov. Čak i kad nije mirisao, Karl je mirisao kako treba. Mirisao je na mene. Na nas. Kada bi se zimi razboleo – a razboleo bi se svake zime – uvukao bih se kod njega u krevet. A mirisao bi kako treba uprkos tome što mu je koža bila prekrivena ustajalim znojem ili što je u ustima imao zadah od povraćanja. Udišući Karlov miris, privio bih se uz njegovo vrelo telo, koristeći toplotu koju je on gubio da se sam zgrejem. Tvoja temperatura, moj ogrev. Život u planini te nauči da budeš praktičan.

Šenon priđe prozoru. Još nije bila otkopčala kaput. Verovatno joj je bilo hladno u kući. A tek je septembar. To nije obećavalo. Začuh da Karl vuče kofere uz usko stepenište.

„Karl mi kaže da niste bogati“, rekla je. „Ali sav ovaj pogled pripada tebi i njemu.“

„Tako je. Ali sve to su samo pasišta.“

„Pasišta?“

„Jalova zemlja“, reče Karl, koji se pojavio u dovratku zadihana, ali s osmehom na licu. „Pašnjaci za ovce i koze. Na visokoplaninskom imanju slabo šta možeš da gajiš. Kao što vidiš, nema baš ni šume. Ali mogli bismo da unapredimo skajlajn,* a, Roju?“

Klimnuh polako. Polako, jer sam kao dečak viđao starije seljake da tako klimaju glavom, kao da se iza tih namrštenih čela odvija

* Engl.: *skyline* – konture građevina u velegradu. (Prim. prev.)

nešto previše složeno da se brzo iskaže našim prostim, seljačkim jezikom, ako se uopšte i može iskazati. Osim toga, ti odrasli muškarci koji klimaju glavama izgledali su kao da među njima postoji nekakvo prećutno razumevanje, pošto se na jedno sporo klimanje često odgovaralo istim takvim. A sada sam i sâm tako klimnuo, ne razumevajući taj postupak ništa bolje nego nekad.

Naravno, mogao sam naprosto da pitam Karla, ali verovatno ne bih dobio odgovor. Zapravo, dobio bih gomilu odgovora, ali ne i onaj pravi. A možda nisam ni morao da pitam, ipak sam bio srećan što se vratio. Zato nisam nameravao da ga gnjavim s tim pitanjem odmah. Zašto se, kog đavola, vratio?

„Roj je mnogo dobar“, reče Šenon. „Ustupio nam je ovu sobu.“

„Računao sam da se nisi vratio da živiš u dečaćkoj sobi“, reko.

Karl klimnu. Polako. „Onda nisam preterao sa poklonom“, reče pružajući mi ogromnu kutiju. Odmah sam video šta je unutra. Beri.

„Jebote, koliko mi je drago što te vidim, bato!“ reče Karl, a glas mu je zadrhtao. Prišao je da me opet zagri. Sada me je svojski stegnuo. Uzvratilo sam mu stisak. Primitih da mu je telo omekšalo, dobilo tapacirung. Koža obraza uz moj bila je opuštenija, malo me je i ogrebao bradom, iako se nedavno brijao. Vuneni sako, fino, gusto tkanje. I košulja – nikad pre to nije nosio. Čak je i govorio drugačije, gradski, onako kako smo mi pričali samo kada smo imitirali mamu.

Ali nije mi to smetalo. Mirisao je kao i uvek. Na *Karla*. Odmaknuo me je od sebe, odmerio. Ženskasto lepe oči su mu se zacaklile. Jebiga, verovatno su se caklile i moje.

„Kafa je provrela“, reko koliko-toliko postojanim glasom, pa podoh niz stepenice.

Kada sam te večeri legao u krevet, neko vreme sam osluškivao. Pitao sam se hoće li kuća zvučati drugačije sada kada u njoj živi još neko. Ali nije. Čulo se samo uobičajeno krckanje, štektanje i zviždanje. Osluškivao sam i da li se nešto čuje iz master bedruma.

Iako se između soba nalazilo kupatilo, zvuk se lako pronosio, pa mi se učinilo da čujem glasove. Da li su pričali o meni? Da li je Šenon pitala Karla zašto je njegov stariji brat tako ćutljiv? Šta misli Karl, da li se Roju svideo čili kon karne koji je spremila? Da li se tom ćutljivom bratu stvarno dopao poklon koji se baš izmaltretirala da nabavi preko rodbine – istekla registarska tablica sa Barbadosa? Da li mi se dopala? A Karl joj je odgovorio kako je Roj uvek takav, prema svima, da mu samo treba vremena. A ona se zapitala da li je Roj ljubomoran na nju, pošto mu je preotela brata, jedinu osobu koju je imao na celome svetu. A Karl se nasmejao, pomilovao je po obrazu i rekao joj da se ne opterećuje takvim stvarima već prvog dana, da će sve leći na svoje mesto. A ona mu je tad spustila glavu na rame i rekla mu da je sigurno u pravu, ali da joj je drago što Karl nije kao njegov brat. Čudo jedno kako se, u zemlji u kojoj je gotovo iskorenjen kriminal, ljudi stalno osvrću kao da se plaše da će ih neko opelješiti.

Ili su se naprosto *gonili*.

U maminom i tatinom krevetu.

„Ko je bio gore?“, došlo mi je da pitam kad smo sutradan seli da doručkujemo. „Stariji?“ I da vidim njihove zabezegnute face. A onda da izađem na svež jutarnji vazduh, sednem u auto, spustim ručnu, proverim da li je volan zaključan, i zaletim se u Kozju okuku.

Spolja se začuo otegnut, prelep i žalostan ton. Zlatni vivak. Usamljeni stanovnik planine, mršava, ozbiljna ptičica. Ptičica koja te prati dok hodaš divljinom, koja te čuva – ali uvek sa bezbednog odstojanja. Kao da se plaši da stekne prijatelja, ali joj treba neko da čuje njenu pesmu o samoći.

2

Stigao sam na pumpu u pola šest, pola sata ranije nego inače ponedjeljkom.

Za kasom je stajao Egil. Izgledao je pospano.

„Dobro jutro, šefe“, rekao je ravnodušno. Bio je poput vivka, imao je samo jedan ton.

„Dobro jutro. Prometna noć?“

„Ma kakvi“, rekao je praveći se da ne shvata da je moje pitanje bilo, što bi se reklo, retoričko. Znao sam ja dobro da nema gužve nedeljom uveče, pošto se vikendaši vrate u grad, to sam ga pitao zato što je oko pumpi bilo prljavo i puno đubreta. Na drugim benzinskim pumpama koje rade non-stop važi pravilo da noću radnici ne izlaze iz zgrade, ali ja mrzim nered, a klinici koji pumpu koriste kao pušionicu, restoran i mrestilište ostave tu gomilu papirnog đubreta, opušaka, a i pokoji iskorišćen kondom. Ali dokle god su sve njihove kobasice, cigarete i kondomi kupljeni na mojoj pumpi, ne pada mi na pamet da rasterujem svoje najvernije mušterije, nek oni slobodno sede u svojim voljenim kolima i posmatraju svet kako ih pretiče. Umesto toga, naredio sam noćnoj smeni da počisti kad se za to ukaže prilika. U klozetu za zaposlene sam okačio plakat da im bode oči kad sednu na šolju. URADI ŠTA SE MORA. SVE ZAVISI OD TEBE. URADI TO

ODMAH. Iako je Egil po svoj prilici mislio da se to odnosi na kenjanje, dovoljno sam puta i usmeno pomenuo čišćenje i preuzimanje odgovornosti da bi se očekivalo da će čak i Egil shvatiti moju verbalnu fintu o prometnoj noći. Ali Egil nije bio samo pospan već je bio i priprost momčić od dvadeset godina kog su već toliko puta uhvatili na fintu da ga to više i nije potresalo. A kad već hoćeš da uhvatiš što više krivina, uopšte nije glupa taktika da se praviš kao da nisi shvatio ni ono što si shvatio. Egil, dakle, uopšte nije nužno bio glup.

„Poranio si, šefe.“

Dovoljno da ne stigneš da počistiš pred kraj smene, pa da mislim kako je i tokom cele noći sve bilo tip-top.

„Nisam više mogao da spavam“, odvratih. Prišao sam kasi i izdao komandu za kraj smene, čime se završio taj dan. U kancelariji je spremno zaštektao štampač. „Idi kući, spavaj.“

„Hvala.“

Ušao sam u kancelariju. Pogledah izveštaj o prometu kako je izlazio iz štampača. Nije izgledalo loše. Još jedna prometna nedelja. Naša magistrala možda nije najprometnija u zemlji, ali pošto nam je najbliža pumpa na čak trideset pet kilometara, predstavljamo pravu pustinjsku oazu za putnike, naročito za vikendaše koji se s malom decom vraćaju u grad. Malo dalje, uz breze, postavio sam dva stola i klupe s pogledom na Budalsko jezero gde su proždrali burgere, peciva i gazirana pića, što bi se reklo – za medalju. U proteklom danu prodali smo skoro trista slatkih peciva. Manje me je grizla savest zbog emisije ugljen-dioksida nego zbog sve te glutenske štete koju sam nanosio svetu. Preletevši pogledom preko lista, primetih da je Egil opet morao da baca neprodate kobasice. Šta da se radi, dešava se – mada je tih neprodatih bilo previše u odnosu na broj prodatih.

Egil se u međuvremenu presvukao i pošao je ka vratima.

„Egile?“

Zastao je u mestu kao ukopan. „Da?“

„Izgleda da je nekome bilo baš zabavno da razbacuje ubruse oko dvojke.“

„Srediću to, šefe.“ Osmehnuo mi se i otišao. Uzdahnuh. Nije lako pronaći valjanu radnu snagu u ovako malom selu. Oni pametniji odu u Oslo ili Bergen da studiraju, oni preduzimljiviji odu u Nutoden, Šijen ili Kongsberg da zarade. A za one koji ostanu, poput Egila, tržište rada i nije mnogo veliko. Ako bih ga otpustio, odmah bi prešao na socijalnu pomoć. A to mu ne bi pomoglo da jede manje kobasica, već bi samo stajao s druge strane pulta i plaćao da ih jede. Kažu da je gojaznost problem prvenstveno u seoskim sredinama. Razume se, lako je naći utehu u hrani kad dreždiš na benzinskoj pumpi, a svi koji svrate idu na neka druga mesta, kako zamišljaš, bolja mesta, u kolima koja nikad nećeš moći da priuštiš, s devojkama kojima se ne bi usudio ni da se obratiš, osim ako se baš napiješ kao svinja na seoskoj igranci. Zaključih da ću morati da popričam s Egilom. Kompaniju nisu zanimali Egili, već samo bilans. Dok je 1969. u Norveškoj bilo sedamsto hiljada automobila i četiri hiljade benzinskih pumpi, četrdeset pet godina kasnije broj automobila se gotovo učtverostručio, a broj pumpi i više nego prepolovio. To je teško palo i jednima i drugima. A pogledao sam, naravno, i statistike cele branše, i primetio sam da je i u Švedskoj i Danskoj polovina preživelih pumpi automatizovana i bez osoblja. U Norveškoj smo bili tu gde smo zbog rasutosti naseljenih mesta, ali jasno je da su i ovde radnici na benzinskim pumpama vrsta kojoj preti istrebljenje. Tačnije, već smo skoro istrebljeni – kad vam je poslednji put neko od nas natočio benzin? Naš posao je sad da vam utrapimo kobasice, koka-kolu, lopte na naduvavanje, ćumur, tečnost za stakla i flaširanu vodu koja nije ništa bolja od one iz česme, ali je doletela avionom, pa košta više i od filmova koje imamo u ponudi. Ali ne žalim se. Kada je lanac pumpi pokazao zanimanje za servis koji sam preuzeo kad sam imao samo dvadeset tri godine, nisu me izabrali zbog dve pumpe koje sam držao ispred, a ni zbog velike zarade, već zbog lokacije. Bili su zadivljeni što sam uopšte opstao, lokalni servisi su odavno bili izbrisani sa mape, pa su mi ponudili da vodim pumpu, kao i neku siću za plac. Verovatno sam mogao da izvučem više, ali se Opgardi ne cenjkaju. Tako sam se i pre tridesete osetio kao da

idem u penziju. Od te siće koju su mi dali za plac napravio sam kupatilo u kući ne bih li se konačno preselio iz garsonjere koju sam sebi napravio u servisu. Plac je bio poveliki, pa kompanija nije rušila moj servis, već je sagradila prodavnicu pored njega, a staru perionicu adaptirala u novu, samouslužnu.

Kad su se vrata zalupila za Egilom, setih se da nam je kompanija odobrila ugradnju automatskih vrata. Trebalo je da stignu naredne nedelje. Kompanija je bila zadovoljna našim poslovanjem, tako su se izrazili. Svake druge nedelje dolazio mi je šef prodaje, uvek nasmejan i pun glupih doskočica. Povremeno bi mi spustio ruku na rame i, tobož u poverenju, rekao da su zadovoljni. A zašto ne bi bili? Gledali su bilans. I znali su da se valjano i unosno opiremo istrebljenju. Uprkos tome što deo oko pumpi nije uvek bio tip-top tokom Egilovih smena.

Petnaest do šest. Premazao sam pecivo koje se preko noći odmrzavalo i narastalo, a to me je podsetilo na ona lepa vremena kad sam iz kanala podmazivao motore. Opazih da perionici prilazi neki traktor. Pošto seljak bude oprao svoje vozilo, znao sam da će biti red na mene da perem pod. Kao upravnik benzinske stanice bio sam nadležan za sve – za zapošljavanje, računovodstvo, razgovore sa zaposlenima, bezbednost i sve tome slično, ali pogodite na šta upravniku pumpe odlazi najviše vremena? Na pranje. A pranju je za petama pecivo.

Osluškiavao sam tišinu. Tačnije, tu nikad nije tiho, postoji jednolična, ustaljena simfonija zvukova koji ne prestaju pre nego što prođe vikend, vikendaši odu kućama, pa se ukinu noćne smene. Aparati za kafu, za pečenje kobasica, frižideri, zamrzivači. Svi oni neprekidno zuje, ali se istinski izdvaja samo toster u kojem grejemo zemičke za burgere. Ima nekakve topline u tom njegovom štektnanju, pa kad bih zažmurio i sanjario o prošlosti, gotovo bih čuo brujanje motora. Prilikom poslednje posete šef prodaje mi je predložio da puštam tihu muziku u prodavnici. Kaže: istraživanja su pokazala da odgovarajući tonovi utiču na želju za kupovinom, ali i na glad. Klimnuo sam, polako, ali nisam ništa rekao. Volim kad je tiho. Uskoro će neko otvoriti vrata. Verovatno neki majstor,

obično su oni ti koji dođu pre sedam ujutru da natoče benzin i kupe kafu.

Opazih da onaj seljak toči subvencionisani dizel u traktor. Znao sam da će deo toga pretočiti u privatni auto kad stigne kući, ali to je bilo između njega i policije, mene se nije ticalo.

Pogled mi je odlutao od pumpi preko magistrale i staza za bicikliste i pešake do jedne drvene kuće karakteristične za naše selo, dvospratnice zidane odmah posle rata, sa verandom koja je gledala na jezero i prozorima prašnjavim od saobraćaja. Na nju je bila zakucana ogromna reklama za šišanje i solarijum na osnovu koje bi prolaznik očekivao, što bi se reklo, *simultano* šišanje i sunčanje. U dnevnoj sobi onih koji tu žive. Nikad nisam video da tu zalazi bilo ko osim meštana, a svi u selu su znali gde živi Greta, pa mi svrha te reklame i nije bila najjasnija.

Sada je ta Greta izašla do magistrale. Samo u majici i kroksicama, sigurno joj je bilo hladno. Dobro je pogledala levo i desno, a onda je prešla put ka našoj pumpi.

Pre samo šest meseci jedan vozač iz Osla, koji je posle tvrdio da nije video znak za ograničenje od pedeset na sat, pokosio nam je nastavnika norveškog nešto dalje niz put. Benzinske pumpe u naseljenim mestima imaju i prednosti i mana. Prednost je ta što meštani svraćaju kod tebe po razne potrepštine, što postoji ograničenje od pedeset na sat, pa i putnici iz drugih mesta mogu naprećac da odluče da skrenu na pumpu. Dok sam držao i servis, pomagali smo i seoskim ugostiteljima pošto su nam dolazile mušterije koje tu ne žive, a trebaju im veće popravke, pa bi svraćale u kafanu da nešto pojedu ili iznajmile planinarske kolibe pored jezera. A mana je što je samo pitanje vremena kad ćeš izgubiti promet. Vozači više vole dugačke deonice sa ograničenjem od devedeset na sat nego da usporavaju pred svakim selom. Nacrti za novi magistralni put koji bi zaobišao Us već su bili gotovi, ali nas je dosad spasavala geografija – *Norveškim putevima* je naprosto bilo preskupo da kopaju tunel kroz naše planine. Ipak, jednom će ga prokopati, bilo je to jednako izvesno kao i to da će Sunce razneti naš sistem u paramparčad za dve milijarde godina, s tim

što će ovo prvo doći znatno ranije. Postaćemo stari put i to će značiti šut-kartu za sve nas koji zarađujemo od međugradskog saobraćaja, ali i po ostatak sela će posledice biti ravne onima kad nam Sunce bude zahvalilo na pažnji. Seljaci će i dalje musti krave i gajiti ono što hoće da raste na ovim visinama, ali šta ćemo mi ostali da radimo kad više ne bude magistralnog puta? Da šišamo jedni druge i da se pržimo u solarijumu?

Vrata se otvoriše. Kad smo bili klinci, Greta je imala sivkast ten, a kosa joj je bila tanka i beživotna. Sada je i dalje bila siva, ali je nosila trajnu s kojom je, ako mene pitate, tek izgledala kao čudo. Naravno, nije ljudsko pravo da se bude lep, ali na sirotoj Greti je Tvorac baš cicijašio. Leđa, vrat, kolena, sve je bilo nekako iskrivljeno, pa je čak i ogromni, povijeni nos tu izgledao kao strano telo, na silu zariveno u njeno usko lice. Ali dok je Tvorac u pogledu nosa bio velikodušan, i te kako je škrtario na svemu ostalom. Obrve, trepavice, grudi, kukovi, obrazi i brada – Greta nije imala ništa od toga. Njene tanke usne ličile su na dve gliste. U mladosti je bojila te gliste jarkocrvenim karminom, što joj zapravo nije loše stajalo, ali je naprasno prestala da se šminka otprilike u isto vreme kada je Karl otišao iz sela.

Doduše, postoji mogućnost da drugi ne vide Gretu Smit mojim očima, možda je ona privlačna na neki svoj način, možda je moj doživljaj njene unutrašnjosti bojio način na koji vidim njenu spoljašnjost. Ne kažem čak ni da je Greta Smit nepatvoreno zlo, siguran sam da postoji neka psihijatrijska dijagnoza koja bi bila, što bi se reklo, korektnija.

„Danas baš šiba“, rekla je. *Šibao* je, verovatno, severni vetar koji je, jureći dolinom, uvek donosio miris glečera i podsećao na prolaznost leta. Greta je odrasla u našem selu, ali izraze poput tog *šiba* verovatno je pokupila od roditelja koji su se ovamo doselili sa severa zemlje. Držali su auto-kamp dok nisu bankrotirali, a sad su bili u invalidskoj penziji pošto su dokazali da oboje pate od retkog vida periferne neuropatije kao posledice dijabetesa, a koja ti navodno stvara utisak da stalno hodaš po srči. Gretina komšinica mi je rekla da ta neuropatija nipošto nije zarazna, pa da to mora

biti pravo statističko čudo. Ali statistička čuda se dešavaju svaki dan, pa sad Gretini roditelji obitavaju na drugom spratu te kuće, odmah iznad reklame za *Gretin frizerski salon i solarijum*.

„Čujem, vratio se Karl.“

„Jeste“, rekoh, iako sam znao da se od mene ne očekuje da samo potvrdim već i da razradim temu. To mi nije padalo na pamet. Greta je imala nezdrav odnos prema Karlu. „Izvoli?“

„A mislila sam da se snašao u Kanadi.“

„Nekad se ljudi lepo snađu, ali se užele kuće.“

„Čujem, tamo je tržište nekretnina baš nepredvidivo.“

„Da, cene skaču brzo, ili rastu nešto sporije. Jesi li za kafu? Slatko pecivo?“

„Zašto bi se odrastao čovek vratio iz Toronta u naše selo?“

„Sto ljudi, sto čudi“, rekoh. Zagledala je moje bezizražajno lice.

„Možda“, rekla je. „Ali čujem da je doveo i neku Kubanku?“

Čovek bi lako mogao sažaljevati Gretu. Roditelji u invalidskoj penziji, nos kao udar meteora, bez mušterija, bez trepavica, bez muža, bez Karla i očito bez želje za bilo kim drugim. Ali bila je tu i ona zla potka koju otkriješ tek pošto neko drugi zagrebe ispod površine. Možda je to u skladu s onim Njutnovim zakonom da svaka akcija vodi odgovarajućoj reakciji, sav bol koji je njoj nanet morao je da se nanese i nekom drugom. Da je Karl u mladosti nije pojebao uz drvo tokom jedne seoske igranke, možda ne bi ispala takva. A možda i bi, uprkos svemu.

„Kubanku“, ponovih brišući pult. „Zvuči kao cigara.“

„Zar ne?“ Nagnula se preko pulta kao da smo zaverenici koji dele politički neprihvatljive misli. „Mrka, lepa na dodir i... i...“

Zapaljiva, naseo je moj mozak i protiv moje volje, iako sam samo želeo da joj gurnem pecivo u usta ne bih li zaustavio to proseravanje.

„Smrdljiva“, smislila je naposletku. Glista se razvukla u kez, bila je zadovoljna tom, što bi se reklo, analogijom.

„Samo što nije s Kube“, rekoh. „Nego s Barbadosa.“

„Da, da“, na to će Greta. „Tajlandanka, Ruskinja, sigurno je poslušna.“

Poražen, shvatih da me je već vidno isprovocirala. „Šta si rekla?“ „Da je sigurno mnogo lepa“, poredonosno mi se iskezi Greta. Uzvrpoljio sam se. „Greta, šta zapravo hoćeš?“

Greta prelete pogledom preko police iza mene. „Kevi trebaju nove baterije za daljinski.“

U to nisam poverovao, pošto je njena majka kupila baterije kod mene pre samo dva dana, cupkajući bolnim tabanima kao da stoji na lavi. Pružih Greti baterije i ukucah u kasu.

„Šenon“, nastavi Greta odugovlačeći sa stavljanjem kartice u terminal. „Videla sam je na *Instagramu*. Je l' joj nešto fali?“

„Nisam primetio“, rekoh.

„Ma daj, ko je još onako beo na Barbadosu? I šta joj je sa okom?“

„Daljinski bi sad trebalo da radi kao sat.“

Greta izvadi karticu iz terminala i ubaci je u futrolu. „Vidimo se, Roju.“

Klimnuh, polako. Naravno da ćemo se videti, to važi za svakog u ovom selu. Ipak, pokušala je da mi saopšti i još nešto, pa sam zato klimnuo kao da sam razumeo, ne bih li izbegao usmeno saopštavanje.

Vrata su se polako zatvarala za njom, ali nisu do kraja iako sam podmazao opruge. Bilo je već krajnje vreme da stignu ta nova, automatska.

U devet sati mi je stigla radnica, pa sam imao vremena da počistim za onim traktorom. Kao što sam i očekivao, zatekao sam veliko grumenje zemlje i gline. Imao sam već pripremljen rastvor *Fricovog* industrijskog sredstva za čišćenje, koje uklanja skoro sve, pa sam zalio pod prisećajući se kako smo kao tinejdžeri mislili da nam se život može preokrenuti naglavačke svakog dana, a to se i dešavalo, svakog bogovetnog dana, kad me podiđoše nekakvi žmarci između lopatica, nalik na peckanje laserskog nišana koji snajperista uperi u tebe. Zato sam već očekivao tiho nakašljanje i nisam se trgnuo, već samo osvrnuo. „Šta je tuda prošlo, grtalica za blato?“, upita pandur, a na tankim usnama mu je poskakivala cigareta.

„Traktor.“

Klimnuo je. „Čujem, vratio ti se brat.“

Seoski policajac Kurt Ulsen bio je mršav, upalih obraza i sa dugim, kamiondžijskim brkovima i ručno zavijenom cigaretom u uglu usana. Nosio je uske farmerke i iste one čizme od zmijske kože iz kojih ni njegov otac nije izlazio. Uopšte, Kurt se sve više pretvarao u Sigmunda Ulsena, nekadašnjeg policajca koji je takođe imao dugu plavu kosu i mene uvek podsećao na Denisa Hopera u filmu *Goli u sedlu*. Kurt Ulsen je bio krivonog kako neki fudbaleri znaju da budu. Dve godine mlađi od mene, svojevremeno je bio kapiten lokalnog četvrtoligaša. Imao je solidnu tehniku i mozak za taktiku, a i izdržao bi da trči neprekidno svih devedeset minuta uprkos tome što je pušio kao dve fabrike. Svi su govorili kako je trebalo da Kurt Ulsen igra u nekoj višoj ligi. Ipak, u tom slučaju bi morao da se odseli u veće mesto, uz rizik da sedi na klupi. Zašto bi menjao status lokalne zvezde zbog toga? „Karl je stigao juče“, potvrdih. „Kako si ti to saznao?“

„Ovako.“ Razvio je nekakav plakat i pokazao mi.

Ugasih šmrk. „POSTANITE DEO NAŠE BAJKE!“, glasio je naslov. „VISOKOPLANINSKI HOTEL I SPA US.“ Nastavio sam da čitam, pandur me nije požurivao. Bili smo približno istih godina, pa je možda i znao da imam ono što je razredni starešina proglasio „blagim vidom disleksije“. Kada je o tome izvestio moje roditelje, pomenuvši uzgred da je disleksija vrlo često nasledna, moj otac ga je odmah optužio da me je proglasio kopiletom. Ipak, tada je mama podsetila tatu na njegovog rođaka iz Osla Ulava, koji je bio skroz nepismen i loše prošao u životu. Kada je Karl čuo za to, ponudio se da mi bude *mentor za čitanje*, kako su to nazvali. Znao sam da je to iskreno želeo, da je bio spreman da uloži vreme i trud u to. Ali sam odbio. Ko još želi da mu mali bata bude učitelj?

Plakat je bio pozivnica na skupštinu investitora u seoskom domu Ortun. Svi su dobrodošli, pisalo je. Prisustvo nije bilo obavezujuće, a služiće se kafa i vafle.

Shvatio sam o čemu se radi i pre nego što sam stigao do imena i potpisa u dnu plakata. Eto zašto se Karl vratio kući.